

SECTION 1

PEDAGOGICAL SCIENCES

УДК 378.147:81'27:005.05

Мунтян О. О.

к. філол. н., доцент,

доцент кафедри філології та перекладу

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО УСНОГО ТА ПИСЬМОВОГО ДІЛОВОГО ДИСКУРСУ

У сучасному глобалізованому бізнес-середовищі комунікативна компетентність менеджерів набуває стратегічного значення, оскільки ефективне ділове спілкування безпосередньо детермінує результативність переговорних процесів, мотиваційний клімат в організаціях, якість управлінських рішень та стабільність довгострокових партнерських відносин. Підготовка майбутніх менеджерів у системі вищої освіти вимагає системного формування ключових характеристик як усного, так і письмового ділового дискурсу: семантичної точності, аргументативної переконливості, міжкультурної сенситивності та стратегічного використання відповідних комунікативних засобів.

Методологічною основою підготовки є інтегративний підхід, що поєднує теоретичне осмислення з активними формами практичного навчання. Теоретичний блок передбачає опанування сучасних моделей ділової комунікації, риторичних стратегій, психолінгвістичних механізмів впливу та теорій міжкультурної комунікації. Практична складова реалізується через симуляційні технології, рольові ігри, аналіз кейсів і рефлексивні методи.

Центральне місце в навчальному процесі посідають рольові симуляції реальних бізнес-ситуацій для розвитку усного ділового спілкування. Зокрема, у сценарії міжнародних комерційних переговорів

щодо укладення контракту на постачання високотехнологічного обладнання студенти моделюють взаємодію між представником української виробничої компанії та німецьким партнером. Учасники відпрацьовують адаптацію комунікативної стратегії до культурно-специфічних особливостей: превалювання прямих, точних і результатоорієнтованих формулювань у німецькій діловій культурі на противагу контекстуальному й гнучкому стилю української. Значна увага приділяється паралінгвістичним засобам – контрольованому темпу мовлення, інтонаційним контурам, стратегічним паузам і модуляціям голосу.

Важливим аспектом є подолання типових комунікативних бар'єрів. Майбутні менеджери систематично тренуються трансформувати емоційно забарвлені висловлювання у конструктивні формулювання, наприклад: замість «Це погана ідея» – «Пропоную розглянути альтернативний варіант, який дозволить зменшити потенційні ризики на 15 – 20 %». Вони також опановують техніки активного слухання та рефлексивного реагування, зокрема парафразування: «Якщо я правильно зрозумів, ви пропонуєте перенести терміни виконання зобов'язань на два місяці в обмін на перегляд обсягів поставки?».

Програма обов'язково включає міжкультурний модуль з компаративним аналізом стилів ділового спілкування (американський прямий, японський непрямий, ієрархічний тощо), що сприяє формуванню гнучкості комунікативної поведінки. Для розвитку метакогнітивних навичок застосовується відеофіксація виступів із подальшим структурованим аналізом.

Не менш важливим є формування компетентностей у сфері письмового ділового спілкування, яке слугує основним інструментом фіксації домовленостей, формалізації відносин і створення корпоративного іміджу. Навчання письмовому дискурсу акцентує увагу на принципах ясності, лаконічності, точності та відповідності комунікативній меті. Студенти опановують структуру ділових документів (листів, комерційних пропозицій, звітів, меморандумів) за логікою «від головного до другорядного», дотримуючись стандартів ділового етикету.

Практичні заняття включають створення та редагування ланцюжків ділового листування, що імітують реальні бізнес-процеси: відповідь на

запит клієнта, повідомлення про зміну умов контракту, вираження відмови або пропозицію співпраці. Особлива увага приділяється трансформації неформальних текстів у професійні. Наприклад, замість «Наш товар крутий і дешевший за конкурентів» студенти створюють формулювання: «Наша компанія пропонує високоякісне обладнання за конкурентною ціною, що підтверджується позитивними відгуками провідних підприємств галузі».

Міжкультурний аспект письмового спілкування реалізується через порівняння стилів: прямого та результатоорієнтованого в англomовному середовищі та більш делікатного, з акцентом на встановлення відносин – в азійських культурах. Студенти готують адаптовані версії одного листа для різних культурних контекстів і здійснюють взаємне рецензування текстів за критеріями чіткості, відсутності двозначностей та відповідності прагматичній меті.

Комплексне опанування особливостями усного та письмового ділового спілкування дозволяє підготувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно репрезентувати інтереси організації в умовах глобалізації, успішно здійснювати переговори, вести документаційний супровід і будувати стійкі транскультурні ділові відносини. Такий освітній підхід сприяє як професійному, так і особистісному розвитку майбутніх лідерів управлінської сфери.

Список літератури

1. Мунтян, О. О. (2024). Вивчення ділової української мови у закладах вищої освіти: особливості і перспективи. *Modernization of science and its influence on global processes*, 135–138. Bern, Swiss Confederation: International Center of Scientific Research.

2. Мунтян, О. О. (2023). Риторика ділового спілкування. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 66(2), 151–154.